

ARVAMUS

.05.2026 nr 1-2/26-91/3

Kellele: Euroopa Liidu asjade komisjon

Kellelt: riigikaitsekomisjon

Istungi kuupäev: 18.05.2026

Võtsid osa: Vladimir Arhipov, Raimond Kaljulaid, Meelis Kiili, Leo Kunnas, Alar Laneman, Anti Poolamets, Mati Raidma, Kalev Stoicescu, Kristo Enn Vaga, Aivar Engel (nõunik-sekretariaadijuhataja), Külli Jõgeda (nõunik), Irene Kiil (konsultant)

Puudusid: Enn Eesmaa, Priit Sibul ja Peeter Tali

Kutsutud: riigisekretär Keit Kasemets, Riigikantselei strateegiabüroo innovatsioonivaldkonna nõunik Regina Tagger, julgeoleku ja riigikaitse koordinaatsioonibüroo situatsioonikeskuse juht Keaty Siivelt, Euroopa Liidu sekretariaadi Coreper II valdkonna nõunik Ülle Hanson

Teema: Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile Eesti seisukohad komisjoni määruse eelnõu “Drooni- ja droonitõrjevaldkonna turvalisuse tegevuskava“ COM(2026)81 kohta

---

Ülevaade arutlust: Riigisekretär **Keit Kasemets** andis ülevaate määruse eelnõu kohta.

Seejärel selgitas Keit Kasemets Eesti seisukohti Euroopa Liidu drooni- ja droonitõrjevaldkonna turvalisuse tegevuskava kohta, mis on esitatud Riigikantselei 14.05.2026 kirjas nr 2-5/26-00463-4, ja andis vastused komisjonis tõstatunud küsimustele.

Keit Kasemets tõi välja, et Riigikantselei on võtnud droonide teema keskse koordineerimise enda peale, kuna see puudutab nii kaitset, tsiviildroone kui ka lennuliiklust. Eestis on menetluses kaks droonidega seotud eelnõu ning valmimas droonide teekaart eesmärgiga kujundada Eestist aastaks 2030 üks parimaid droonide arendamise ja testimise keskkondi. Euroopa Liidu uus drooni- ja droonitõrjevaldkonna turvalisuse tegevuskava liigub tema sõnul õiges suunas, kuna keskendub senisest enam tööstuse arengule, tõrjele ja kaitsevaldkonnale. Ta rõhutas Eesti jaoks eriti oluliste temadena Euroopa Liidu drooni- ja droonitõrje testimiskeskuste võrgustiku loomist, kus oleks kaetud ka Euroopa Liidu idatiib, ning vajadust suunata sinna eelisrahastust. Samuti tõi ta esile kriitilise taristu kaitse, sealhulgas allvee- ja pealveedroonide seire ja arendamise, ning kaitse- ja droonitööstuse koordineeritud arendamise olulisuse. Kõneleja tõi detailsemate aruteluteemadena esile geotarastamise ehk geograafiliste piirangute süsteemi loomise tsiviildroonidele ning droonikäitlejate registreerimise nõuete võimaliku laiendamise. Eesti on tema sõnul ettevaatlik liigse halduskoormuse tekitamise suhtes ning peab vajalikuks mõjude analüüsimist. Peamiste prioriteetidena nimetas ta droonide testimiskeskuste võrgustiku arendamist, suuremat Euroopa Liidu rahastust ning võrdsete

võimaluste tagamist ka väiksematele ettevõtetele ja idufirmadele, mitte ainult suurtele kaitsetööstusettevõtetele.

Kalev Stoicescu küsis testimiskeskuste loomise kohta. Milline võiks olla kõige varasem ajaraam nende rajamiseks juhul, kui Eesti huvi ja vajadus leiavad Euroopa Liidus toetust ning selleks leitakse ka rahastus ja poliitiline tahe?

Keit Kasemets vastas, et teema puudutab järgmist Euroopa Liidu eelarveperioodi ning realistlik ajaraam on pigem aasta 2030. Ta rõhutas, et hetkel on tegemist Euroopa Liidu teatisega, mis on suunisdokument ning mille põhjal alles hakatakse konkreetseid algatusi ja rahastust otsustama. Kui testimiskeskuste võrgustiku loomine toetuse leiab, võiks see teostuda järgmises eelarveperioodis.

Kalev Stoicescu käsitles Eesti seisukohtade punkti 1.12. On tänuväärne, et toetame Ukrainaga drooniliidu algatuse käivitamist, aga selle punkti algus räägib sellest, et on vaja suurendada Euroopa Liidu eelarvelist toetust. Mis suurusjärgudest on jutt?

Keit Kasemets vastas, et piiri tugevdamiseks ja droonivõimekuse arendamiseks kasutatakse praegu kahte peamist rahastusallikat. Esimene on sisejulgeoleku rahastusinstrument, millest Eesti saab üle 50 miljoni euro ja mis on juba riigile ette nähtud. Teine on üleeuroopalised konkursid, kus osalemine sõltub projektide kvaliteedist ning kust Eesti võib saada lisaks paarikümmend miljonit eurot. Tulevase, 2028+ eelarveperioodi puhul näeb ta suuremat potentsiaali, kuna ettepanekute järgi võiks sisejulgeoleku eraldise maht Eesti jaoks olla üle 100 miljoni euro ning konkurentsivõime fondi kaudu võiks lisanduda hinnanguliselt veel 100–200 miljonit eurot, sõltuvalt projektide edukusest.

Kristo Enn Vaga tõi esile, et testimiskeskuste teemal olev sõnastus punktis 1.2 on liiga üldine ega väljenda piisavalt selgelt Eesti tegelikku seisukohta. Ta tegi ettepaneku täpsustada seda nii, et rõhutatud oleks regionaalne tasakaal Euroopas vältimaks innovatsiooni koondumist ainult üksikutesse riikidesse. Samuti pidas oluliseks lisada viide idapiiri eripärale ja strateegilisele tähtsusele, et tagada testimiskeskuste olemasolu ka selles piirkonnas.

Regina Tagger kinnitas, et sõnastus vaadatakse üle. Ta selgitas, et kuigi Euroopa Komisjon loob keskse testimiskeskuse Belgiasse, on plaanis arendada selle kõrvale ka satelliitkeskuste võrgustik, arvestades Euroopa eri piirkondade geograafilisi ja kliimatingimusi.

Kristo Enn Vaga tõi esile, et droonidega seotud õppekavade arendamine punktis 1.13 on pikaajaliselt isegi olulisem kui kompetentsi- ja testimiskeskused, kuna varajane inseneri ja tehnilise pädevuse õpetamine on kriitilise tähtsusega. Ta küsis, kas praegu on Euroopa Liidu fondidest võimalik selleks juba toetust taotleda ning kui mitte, siis kas see osa võiks olla selgemalt ja konkreetsemalt poliitikadokumendis lahti kirjutatud.

Keit Kasemets selgitas, et haridus on eelkõige liikmesriikide pädevus ning Euroopa Liidus ei ole eraldi üleeuroopalist fondi, mis keskenduks spetsiifiliselt selliste õppekavade arendamisele. Seetõttu tuleks selle teemaga tegeleda pigem riiklikul tasandil ning vajadusel siduda see

olemasolevate Euroopa Liidu rahastusvõimalustega või järgmise perioodi planeerimisega. Ta tunnistas ettepaneku asjakohasust ja vajadust sellele rohkem tähelepanu pöörata.

Meelis Kiili rõhutas, et droonide roll rahu-, kriisi- ja sõjaolukorras on erinev ning see nõuab ka vastavate doktriinide ja arusaamade uuendamist, arvestades, et senised käsitlelused on muutumas Ukraina kogemuse tõttu. Ta pidas oluliseks, et testimiskeskused ei keskenduks ainult tehnilisele testimisele, vaid ka kontseptuaalsele arendusele ja oskusteabe loomisele. M. Kiili rõhutas regionaalse eripära arvestamise vajadust, sest erinevate piirkondade droonilahendused ei ole ülekantavad. Lisaks tõi ta esile vajaduse selgema süsteemi ja eristuse loomiseks droonide kasutamisel rahu-, kriisi- ja sõjaolukorras. M. Kiili arvates võiks Eesti olla selles valdkonnas ambitsioonikam ning tõi näite Läti ja Ühendkuningriigi kohta.

Keit Kasemets selgitas, et Eesti seisukohad on koostatud konkreetset Euroopa Liidu droonide tegevuskava alusel, mis on liikunud varasemast tsiviilfookusest laiemaks ning hõlmab nüüd ka kaitsetööstust, seiret ja droonitõrjet. Kõneleja rõhutas, et Euroopa Liidu tasandil ei käsitleta selles dokumendis otseselt riigikaitselisi ega sõjalisi küsimusi, vaid pigem tööstuse ja tehnoloogia arendust ning ettevõtete koostööd. Ta sõnas, et Euroopa Komisjoni vastavad struktuurid tegelevad eelkõige kaitsetööstuse arendamisega, mitte sõjalise koostööga kitsas mõttes. Sama loogika kehtib ka Ukraina drooniliidu puhul, mis keskendub pigem tööstuslikule ja ettevõtete vahelisele koostööle. Ta märkis, et laiemas arutelus on kaitse- ja riigikaitseaspektid siiski olulised, kuid käesolevas Euroopa Liidu tegevuskavas on fookus eelkõige tööstus- ja innovatsioonipoliitikal.

Kalev Stoicescu märkis, et droonivaldkond liigub selgelt kaitsetööstuse suunas ning seda muutust võiks selgemalt välja tuua. Ta pidas oluliseks, et Eesti seisukohtades oleks paremini avatud ka Eesti vaade tulevikule ja võimalik edasine liikumissuund Euroopa Liidus.

Mati Raidma viitas võimalikele keelelistele vastuoludele Eesti seisukohtade punktides 1.8 ja 1.10 seoses õhupallidega. M. Raidma sõnas, et kui lugeda p 1.8, siis "tegevuskava hõlmab lisaks õhust raskemale mehitamata õhusõidukile ka ilmavaatlusõhupalle". Ehk siis ilmavaatlusõhupallid ei kuulu õhust raskemate mehitamata õhusõidukite hulka. Punkt 1.10 ütleb "sealhulgas ühendatud ja ühendamata (nt õhupallid) droonide tuvastamiseks". Siin on õhupallid pandud droonide mõistesse.

Keit Kasemets täpsustas esitatud küsimust. Seega peaks selgeks saama, kas ja kuidas tegevuskava käsitleb näiteks salakauba vedamiseks kasutatavaid õhupalle. Nende näol ei ole tõesti tegemist ilmavaatlusõhupallidega.

Raimond Kaljulaid küsis, kas Riigikantseleis on olemas ülevaade, mis kaardistab droonikaitsega seotud NATO, Euroopa Liidu, riikidevahelised ja Ukraina kahepoolsed kokkulepped, ja kas seda oleks võimalik komisjoniga jagada.

Keit Kasemets vastas, et ei ole ülevaadet, kuid võivad selle teha. Euroopa Liidu vaates on droonid osa juba tugevalt reguleeritud valdkondadest, eelkõige lennundusest, aga ka maismaajärelevadest. Kuna droonide ja droonikaitse areng on olnud viimastel aastatel väga kiire, tuleb olemasolevad Euroopa Liidu reeglid üle vaadata. Eesti seisukoht on, et regulatsiooni tuleb

ajakohastada, kuid vältida tuleks ülereguleerimist ja liigset halduskoormust, et säiliks paindlikkus otsustada, kuidas valdkonda korraldada. Eesti soovib suunata rohkem Euroopa Liidu vahendeid droonikaitse ja kriitilise taristu passiivsetesse kaitsemeetmetesse, rõhutades seejuures idatiiva suuremat julgeolekusurvet ja vajadusi.

Alar Laneman küsis, millise alus- või referentsdokumendi põhjal on Eesti seisukohad kujunenud. Punktis 1.14 nimetatud koordinaatori määramine eeldab riigil juba teatavat strateegilist arusaama või tegevuskava. Kas riigil on juba silmapiiril konkreetne koordinaator või juhtiv osapool, kes droonide ja mehitamata süsteemide valdkonda sisuliselt koordineeriks? Praegu tegelevad teemaga paralleelselt nii Siseministeeriumi kui Kaitseministeeriumi haldusalad ning erinevad arendusüksused. Mehitamata süsteemide areng maal, õhus, vees, vee all ja kosmoses on olnud ette nähtav juba aastaid ning vajab seetõttu selgemat kesket koordineerimist.

Keit Kasemets sõnas, et mehitamata süsteemide ajastu ei ole tulevik, vaid juba tänane reaalsus. Riigikantselei on võtnud endale koordineeriva rolli, kuna valdkonnaga seotud osapooli ja huvisid on palju ning need on sageli vastandlikud – kaitsevaates soovitakse piirata droonide lendu, tsiviilvaates aga võimaldada nende laialdast kasutust. Riigikantseleis on eraldi nõunik, kes valdkonda koordineerib. Oluline on, et igas riigis oleks olemas kontaktpunkt või vastutaja, kellega saab valdkonda terviklikult arutada.

Leo Kunnas rõhutas, et droonide ja mehitamata süsteemide areng ei puuduta ainult füüsilist tootmist, vaid on tihedalt seotud ka masinägemise, tehisintellekti, tarkvara, satelliitide ja satelliidipõhise juhtimisega. Tegemist on kiiresti areneva terviksüsteemiga, mida tuleb käsitleda terviklikult, eriti sõjalises vaates.

Keit Kasemets märkis, et Eesti käsitleb droonide ja mehitamata süsteemide arengut terviklikult, kuid Euroopa Liidu kõik liikmesriigid ja poliitilised jõud ei pruugi toetada Euroopa Liidu suuremat rolli kaitsevaldkonnas. Tegevuskava kaudu püütakse suunata Euroopa Liidu arutelu tugevama kaitsevaate suunas, praegu on Euroopa Liidu võimalused ja pädevus selles valdkonnas piiratud.

Kalev Stoicescu tõi esile, et tsiviildroonide (sh üle 250 g kaaluga) massiline kasutuselevõtt, näiteks kullerteenustes, võib tulevikus muuta õhuruumi oluliselt tihedamaks ja keerukamaks, tekitades uusi väljakutseid regulatsioonis ja korralduses.

Keit Kasemetsa sõnul on droonidel suur potentsiaal mitte ainult linnades, vaid ka suuremate geograafiliste vahemaade ületamisel, näiteks ravimite ja vere transpordis väikesaartele ja haiglatele. Tegemist on Eestis kiiresti realiseeruva tulevikuga ning selliste lahenduste kasutamine tõenäoliselt kasvab edaspidi veelgi.

Anti Poolamets rõhutas tsiviil- ja militaarvaldkonna koostöö tähtsust. Eesti Lennuakadeemias on droonid õppetöös kasutusel, kuid valdkonda võiks senisest enam arendada, et kooli potentsiaal paremini rakenduks. Tartu piirkond on Euroopa mõistes vähese lennuliikluse tõttu soodus katsetusteks. A. Poolamets märkis, et droonitööstuses sõltutakse suurel määral rahvusvahelistest tarneahelatest ja komponentidest. Tegemist on Euroopa Liidu pädevuse ja

tööstuspoliitika küsimusega, kuidas tagada piisav tootmisvõimekus Euroopas, et vältida liigset sõltuvust välistest tarnijatest. Kõneleja palus täpsustada rahastuse jaotust, eelkõige idatiiva suunal. Ta rõhutas, et Eesti Lennuakadeemia sarnased kompetentsikeskused võiksid olla koordineerimises ja elluviimises olulised partnerid.

Keit Kasemets selgitas, et Eesti arendab droonivaldkonda ka Eesti Lennuakadeemia kaudu ning kooli püütakse rahaliselt tugevdada. K. Kasemets täpsustas rahastusega seonduvat.

Vladimir Arhipov küsis, et millal droonimüür valmis saab.

Keit Kasemets kutsus üles terminit „droonimüür“ mitte kasutama. K. Kasemets ütles, et droonitõrje võimekused paranevad nii sellel kui järgmisel aastal päris palju. Rahuajal, kriisiajal ja sõjaajal on need võimekused erinevad.

Kalev Stoicescu tõdes, et „droonimüüri“ mõiste võib olla eksitav, kuna tekitab mulje, nagu liiguksid droonid ainult ühest suunast. Tegelikult on 360-kraadine valmisolek, sest oht võib tulla igast suunast.

Raimond Kaljulaid sõnas, et Euroopa peamine kitsaskoht on pikamaa droonide arendamine ning testimine, kuna Euroopa on jagatud paljudeks jurisdiktsioonideks, mis teeb terviklike katsetuste (nt pikad lennud üle riikide) korraldamise keeruliseks. Samuti on probleem elektrooniliste vastumeetmete testimise ja regulatiivsete piirangutega, mis takistavad arendust ja katsetusi.

Kalev Stoicescu sõnas, et Riigikogu juhatus määras riigikaitsekomisjoni Euroopa Liidu asjade komisjonile arvamust andma. Esimees tegi ettepaneku Eesti seisukohad põhimõtteliselt heaks kiita ja lisada komisjoni poolsete täpsustustega ning Riigikantselei täiendatud sõnastustega.

Otsus: Toetada põhimõtteliselt Vabariigi Valitsuse esitatud Eesti seisukohti määruse eelnõu kohta. Tulenevalt riigikaitsekomisjoni 18.05.2026 istungil toimunud arutelust kaaluda Eesti seisukohtadesse järgmiste täpsustuste lisamist:

1. Punkti 1.2 juurde regionaalne tasakaal ja idapiiri täpsustus.

Riigikantselei uuendatud ettepanek:

„Toetame Euroopa Liidu rahastusvahendite toel drooni- ja droonitõrjetehnoloogiate testimis-, valideerimis- ja sertifitseerimisvõimekuse arendamist liikmesriikides.

Testimiskeskuste võrgustik peab kujunema regionaalselt tasakaalustatult, et vältida vastavate võimekuste koondumist üksnes valitud riikidesse. Toetame vähemalt ühe strateegilise tähtsusega testimis- ja arenduskeskuse paiknemist Ida-Euroopas, et arvestada piirkonna julgeolekuriskide ja vajadustega ning tagada ettevõtjatele, teadusasutustele ja avalikule sektorile ligipääs tarkvara, riistvara ja elektroonilise sõjapidamise võimekuste testimisele realistlikes operatiivtingimustes.“

2. Punktis 1.8 jätta välja „ilmavaatlus“, et hõlmaks erinevate eesmärkidel kasutatavaid õhupalle.

Riigikantselei uuendatud ettepanek:

a. „Peame põhjendatuks, et tegevuskava hõlmab lisaks õhust raskematele mehitamata õhusõidukitele ka õhupalle. Droonivastased meetmed, eeskätt seire- ja tuvastuslahendused, peavad käsitlema ka selliseid sõidukeid. Toetame selliste ohtude käsitlemist terviklikus valmisoleku ja hübriidohtudele reageerimise raamistikus.“

b. Samuti eemaldada eesliide „ilmavaatlus“ ka selgitusest.

Kaaluda Eesti seisukohtade täpsustamist ja täiendamist, mille kohta Riigikantselei ei esitanud uusi sõnastusi:

3. Punktis 1.13 rõhutada varajast õppe ja inseneripädevust. Eesti peab oluliseks drooni- ja mehitamata süsteemidega seotud inseneri-, tehnoloogia- ja tehnilise pädevuse õpetamise alustamist võimalikult varases haridusastmes, et tagada vajalik kompetents nii kaitse-, tööstus- kui innovatsioonivajaduste katmiseks tulevikus.
4. Tuua välja rahastamisvõimaluste ja toetuste selgem avamine. Eesti toetab võimaluste loomist, et droonivaldkonna õppekavade, kompetentsikeskuste ja regionaalsete testimisvõimekuste arendamiseks oleks võimalik taotleda sihipärast rahastust nii olemasolevatest Euroopa Liidu programmidest kui ka järgmise eelarveperioodi vahenditest.

Komisjoni otsus oli konsensuslik (Vladimir Arhipov, Raimond Kaljulaid, Meelis Kiili, Leo Kunnas, Alar Laneman, Anti Poolamets, Mati Raidma, Kalev Stoicescu, Kristo Enn Vaga).

(allkirjastatud digitaalselt)

Kalev Stoicescu

Esimees

Koostajad: Aivar Engel 6316 470, aivar.engel@riigikogu.ee

Külli Jõgeda 6316 672, kylli.jogeda@riigikogu.ee

Irene Kiil 6316 471, irene.kiil@riigikogu.ee